

DIRECCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Cadena de Cort, núm. 11.—PALMA.

SUMARI—*Pentecostés*, per Mossen Xesch.—*Bregol de pobre*, per Miquel Costa Llobera, Pvre.—*Lluch*, per José M.ª Tous y Maroto.—*Pregaria á Ntra. Sra. del Amor Hermós*, per B. F.—*Sanch... podrida*, per El Sen Garroví.—*Notícies històriques*.—*Fora frares*, per El Taquígrafo Gil.—*Rondalla*, *El mestre de los mestres*, per El Sen Ravell.—*Sants y festes*.—*Eptigrames*, per Sebastiá Barceló.—*Rebut y agrahit*.—*Anuncis*.

PENTECOSTÉS

El día de Pentecostés devallá l' Esperit Sant en forma de llengües de foc sobre els Apòstols qui, reunits y acompanyats dels dexebles qu' havien seguit y cregut en Cristo, estaven fent oració dins el Cenacle.

Una llum del cel los illuminá l' enteniment, una flama d' amor los encengué el cor, un alè de fortaleça omplí son pit y una gracia extraordinaria los purificá, enriquí y santificá l' ànima.

Els Apòstols no foren ja aquells pescadors ignorants que no entenían lo que Jesús predicava, que tremolavan devant un perill... que fujiren quant veren a Jesucrist pres y en mans dels seus inimichs.

Obrin les portes del Cenacle que per portenían tancades, surten per carrers y plasses, predican en forma y paraula eloquent y viva, explican textos de les Santes Escritures, aplican y aclaran profecies, afirmen ab absolut la resurrecció y divinitat de Cristo, acusan a fariseus, sacerdots y escribes de deicides, en totes les circumstancies agravants d' ingràtitut, trayció, temor, corrupció, infamia, injusticia, debilitat y condescendencia romana, crueldat y fieresa judía.

«Vltros, deyen, donareu llibertat a Barrabás y assassinareu l' Autor de la vida.»

Cada paraula es com una satjeta que se clava en el cor de qui 'ls escolta, l' atreu, el s' en du y el se fa seu. Se rendexen a mils, qu' adoran al qui veren morí ignominiosament a una creu, y els faels cada día aumentan y se multipliquen.

Per altra part les aygues de les piscines y mar de bronzo no logran llevar les taques de les víctimes dels sacrificis; el foch sagrat se tapa de cenra y s' espoltreix l' esblamada calluera; tremola la Sinagoga qu' es sent croxada y esbrellada, y el Temple bamboletja y se cli-vella.

¿Qu' es axò?

¿Com pot esser tant sàbia y acertada la veu de l' ignorancia? Com tant valenta y resolta la decisió de la covardia? Com tant irresistible y vibrant la predicació de la locura? Com tant fortes y resistents les bruyes d' una llevor que tot-hom potetja y aufega?

¿Per qué demunt l' altar no prenen ni s' encenen els tions de llenya seca? Per qué tremola la Sinagoga, si les legions romanes no estrenyen la ciutat ab doble siti? Per qué els blochs del temple no descansen segurs demunt sos fonaments de roquissam incommovible?

¡Dotze pescadors, qui en penes sabían antes manetjar una xerxa, agafan el mon en ses mans, l' alsan en pes, el giren en creu y li donen tan forta sempenta qu' el fan rodar per camins desconeguts!

¿Qu' es axò?

Tot es obra de Deu, admirable, que s' alsa hermosa demunt tota lley y tot orde, que es una creació nova, sobrenatural, divina, compenetrada del Esperit Sant que li comunica el ser, el moviment y la vida.

Per medi d' aquest Esperit diví conseguiren els Apòstols regenerar l' humanitat, per que sens Ell no hi haurá may reformador que no la tir a fons.

Ell es Esperit d'enteniment y sabiduría, de fortaleza y bon consej, de conexament y pietat, de sant temor de Deu y sobre tot de viva y encesa caridat.

Ahon faltan veritat y amor, no hi ha l'Esperit de Deu. ¡Quants de reformadors y regeneradors se presentan y tenen l'enteniment dins nigulada espessa de duptes, errors y confusions y el seu cor dins volcáns de rabies, furies y odis!

Aquests destruirán; may edificarán.

Serán homos famosos en riquezes, forces y poder; lluirán devant sos germans sa figura agegantada. Estátues de Nabuch per qui les adori... si no los anima l'Esperit Sant, no salvarán el poble. No son elegits. Son estátues ab peus de fanch y més prest o més tart caurán y ferán uy.

Per axò, alerta. A qui s' en venga ab teóríes y reformes de regeneració y no el veym animat del Esperit de Deu, qu' es veritat y amor, maldement desroll plans seductors de felicitat y grandega y amenás ab venjances y extermini, se pot exclamá ab seguredat: «Ets estátua sensa vida, y a una estátua ni l' escoltan, ni la creuen, ni l' adoran.»

MOSSEN XESCH.

BREÇOL DE POBRE

Dins una casa de pagés
per l' infantó que hi fa l' entrada
han tornat treure l' antich breç
de fusta d' om, ja mitg corcada.

La pobre mare, que 's desviu
per que 'l fillet millor estiga,
com una aucella al fer son niu
busques dugué de la garriga.

¿De quina planta les triá?
D' eritja arreu tan espinosa...
Alló de molles servirá
cobert de pell forta y llanosa.

La pell en doble de moltó,
matalasset de llana fina,
será més toua al infantó
demunt l' aplech de tanta espina.

.....

Axí 'l breçol, amable niu
fet per l' amor y l' indigencia,
un símbol es ben expressiu
de nostra sort en l' existencia.

Rams de dolor qu' ocults están
al innocent son goig encare...
y fer d' espines un niu blan,
veus-aquí l' art d' un cor de mare!

MIQUEL COSTA LLOBERA, *Pvre.*

LLUCH

(Páginas de mi cartera)

I

Con una distinguidísima familia de Palma á la que me unen estrechos vínculos de amistad y á la que me considero deudor de múltiples atenciones y deferencias, emprendí poco há, juntamente con mi familia, un viaje al devotísimo Santuario de Lluch.

Muchos años transcurrieron desde la vez postrera en que subí al roqueño alcázar de nuestra queridísima Madre y poderosa Reina; calcúlense, pues, las agradables sorpresas y emociones que me aguardaban así en el recorrido de la magnífica carretera, que formando las ondulaciones de gigante serpiente sube y se enrosca por aquellos abruptos peñascales, como al contemplar las importantes obras realizadas en el vetusto Monasterio, y al conocer las que se tienen en proyecto para lo venidero.

Una descripción circunstanciada de Lluch con las impresiones todas del viaje, trabajo sería además de improbable, absolutamente innecesario. Apenas si hay un mallorquín que desconozca aquel lugar venerando, y los que no hayan tenido la dicha de pisar aquel suelo bendito y adorar la santa y antigua Imagen, con lo que de Lluch se ha escrito, bien pueden formarse una idea aunque abocetada de tan privilegiado lugar.

Teniendo, pues, lo dicho en cuenta, me limitaré á consignar en estos ligeros apuntes, los sucesos más importantes, las impresiones más hondas. Y entre éstas como no ceder el lugar preeminente á la que experimenta el peregrino al pisar las gradas del Camaril de la *Moreneta*!

Ascende et tace nos dice plegando sus alas el pudoroso angel, guardián de aquel recinto, y en silencio, y sintiendo palpitar el corazón con más fuerza, se sube la fácil escalinata, y una emoción grandísima embarga el alma cuando se traspasan los umbrales del Camaril y se contempla la devotísima y milagrosísima imagen de la Virgen. Entonces dóblanse instintivamente las rodillas y brota más del corazón que de los labios la poética antifona *Salve Regina*; y parece que el Ángel de la Esperanza que bate sus niveas alas sobre aquel recinto, desciende hasta nosotros y nos conduce á las plantas mismas de la más cariñosa de las Madres, y al fijar nuestra mirada en la faz tan morena como encantadora de la venerada Imagen parece que nos sonríe y que brotan de sus labios aquellas hermosas palabras escritas con letras de oro en las paredes de aquel lugar: «*Pide hijo mío, estoy de gracia*». «*Sientes alegrías, tristezas, explayate, soy tu Madre*». Y allí se pide y se desahoga dulcemente el corazón, y allí de un modo singularísimo escucha la Virgen nuestras plegarias. Si queréis conveceros de ello contemplad los innumerables ex-votos que penden por todas partes. Ellos os hablarán de séres arrancados á la muerte misma, de inminentes peligros conjurados, de necesidades remediadas con presteza, de marineros que afrontaron los horrores de la desecha borrasca, de soldados ilesos en medio de mortífera lluvia de metralla!.....

II

Después de adorar la sagrada Imagen atrae las miradas del peregrino la parte que podríamos

llamar material del Camaril. Los que han pasado algún tiempo sin visitar el Santuario de Lluch, experimentan agradabilísima sorpresa al contemplar la transformación de que ha sido objeto el mentado recinto, antes de escasa cabida, hoy notablemente ensanchado gracias á las grandes y laudables iniciativas de los beneméritos y reverendos PP. Misioneros de los Sagrados Corazones y bajo la muy acertada dirección del Director de MALLORCA DOMINICAL. El Sr. Ferrá, según mi modesto juicio, ha realizado allí una de sus más bellas obras, digna hermana de la que proyectó y ha dirigido en el no menos devoto Santuario de Nuestra Señora del Puig de Pollensa. Un airoso arco sostenido por esbeltas columnas de mármol estalactítico de Artá, franquea la entrada á la parte nueva del local, cuyas paredes laterales están cubiertas en su mayor parte por dos grandes lienzos de religiosa inspiración brotados del pincel del aventajado artista D. Salvador Torres. Representa uno la visión del buen fraile cisterciense y del venturoso pastor; y el otro el hallazgo de la Santa Imagen. Llena completamente el fondo en su parte alta una espaciosa tribuna con celosía, para la reverenda Comunidad y niños del Colegio, bajo la que se abre una pequeña puerta; y forma el techo un precioso artesonado en el que se fijan las miradas de todos y siempre con delectación creciente, y es una imitación de los antiguos moriscos que se conocen en Mallorca, en cuyo friso se lee una inscripción que dice *Santa María Regina montis lucani ora pro nobis nunc et in hora mortis nostræ* y campean en él los escudos del fundador Tomás, de la Congregación de los Sagrados Corazones, del Obispo Campins y del Pontífice Reinante. Pende del centro del artesonado una artística lámpara de gusto antiguo. Los vidrios de colores de una bonita claraboya dejan paso á la amortiguada luz que armoniza aquel devoto conjunto, que completan un bonito embaldosado fabricación mallorquina y un arrimadero de azulejos de simpáticos tonos, de la fábrica *La Roqueta*, que sirve de espaldar á los bancos de piedra que circuyen aquel devoto recinto.

III

Lo que me impresiona también en Lluch agradabilísimamente, haciéndome sentir muy hondo, son los cánticos y sobre todo el de la Salve que entonan los *Blauets*. La simpática fundación que lleva este nombre y que con otros distintos encontramos en otros notabilísimos Santuarios singularmente de Cataluña, tiene por objeto proporcionar educación religiosa musical y literaria a un determinado número de niños que crecen á la bendita sombra del Santuario y constituyen la nota risueña en medio de las austeridades del Monasterio. Ellos lo animan con su alegre bullicio en las horas de recreo, ellos son los cantores de las alabanzas á la Virgen sin mancilla y los ruseñores de su místico jardín. Por esto cuando acompañadas por los melífluos acordes del armonium, resuenan las argentinas y frescas voces de aquellos niños, siéntome como transportado á las celestes regiones, porque ellas encierran algo de divino imposible de definir. Sus cantos evocan en mi mente el recuerdo de siglos que ya pasaron y me creo transportado á los alegres y dichosos días del hallazgo de la Imagen Santa, y contemplar los acontecimientos milagrosos que lo precedieron. Se me figura una serena y callada noche... millares de estrellas parpadean en la bóveda del cielo

y á sus vagos resplandores distínguese la negra y prolongada silueta de las montañas de Lluch.... Solitario pastor vigila su rebaño que pace entre aquellos breñales y los ecos lejanos repiten el sonoro tañido de las esquilas.... De pronto resuenan célicas armonías, melodiosos cantos que absorto escucha el afortunado pastor; y luego allá abajo, no muy lejos, vé asombrado clarísimos resplandores cual lluvia de brillantes heridos por un rayo de luna, entre el pomposo follaje de las encinas y que parecen indicar que allí existe un tesoro escondido..... y pasa la visión, y me extasian luego otras, y presencio el feliz hallazgo de la santa Imagen, y veo llegar luego á prosternarse ante la sagrada Reina de Lluch, huestes numerosas de creyentes y desfilar generaciones que se empujan y pasan: mística cadena de fieles devotos de nuestra amantísima Madre, cuyo primer eslabón se pierde entre las brumas de los siglos que fueron, como se pierden entre las nieblas del cielo los gigantescos picachos de aquellas montañas. . . .

Tal es lo que siento al escuchar los melodiosos cantos de hoy, trasunto venerando de los cantos de ayer, de los que entonaron los ángeles acompañándolos con las arpas de la eterna Salem, cuando trageron la buena nueva del hallazgo de nuestra adorada *Moreneta*.

JOSE M.ª TOUS Y MAROTO.

(Se continuará).

PREGARIA

A NTRA. SRA. DEL AMOR HERMÓS

(Traducció de C. O. y B.)

I

Quant la rouada d' auba gotetja
brufant les herbes de llüentor,
y l' auellada revolatetja
y alegre piula dins la verdor;
Quant se despèrta xalest el día,...
llavors donaume, Verge María,
lo vostro amor.

II

Quant lo sol s' alsa demunt la terra
y los valls banya s' ardent claror,
y d' or viu sembla tota la serra
y les flors vessan suau olor;
Quant soberch reyna lo bell mitg día...
llavors donaume, Verge María,
lo vostro amor.

III

Y quant l' oratge n' escampa aromes,
rissa les aygües, s' en dú 'l calor,
y als seus nius tornan s' en les colomes
y ses ovelles crida 'l pastor;
Quant dins celísties se mor el día.....
llavors donaume, Verge María,
lo vostro amor.

Sempre y tot hora, ma bona Mare,
mentres jo visca, feys que com are
m' ánima encenga lo sant fervor;
girau Senyora los vostros ulls,
bé entre flors vagi ó be entre esculls,
daume María,
¡oh dulce y pía!
lo vostro amor.

Maig de 1901.

B. FERRÁ.

SANCH..... PODRIDA

(Instantánea)

¡¡TÓROS!! Els *aficionados* a banyám van tots fora còrda, d'ensá que aferraren pels cantóns s'anunci de sa *gran corrida* pes día de la *Trenidat*; y sa boca los torna aygo no més de pensarhi. S'acosta per moments sa venguda de sa *codrilla* de 'n Mazzantini; y a qualsevol cafetí o tavernutxo vos arrambeu, fins y tot an els *salóns* y *quedémis* de fora porta, per cercar un hòmo que vaja de feyna, o a pèndre una horxata o comprar una capseta de mistos (sobretot el diumenges de part d'horabaixa) no sentiü més que aquesta casta de *retòlica*:

—¡Uy Ximét, mira que 'n passarém de gust aquesta temporada... guardats d'una desgracia que li pogués *estrevenir* an en *Massantini*, d'aquí a llavonses!

—¡Qualque empenyo gròs s'hi deu haver posat per mig, per ferli boca an *aquesta primera espasa* ¿no heu trobas *Paco*? Ell no l'havían pogut torná ginyá a don *Llovis*, per cap *protesto*, d'aquella vegada ¿te 'n recordes? es día de la Mare de Deu d'Agost d'aquell mateix any que vengué el *Gallo*, qui va fer aquell *quiebro* tan polit? ¿No heu sabs, que trabayant dins es *redondél* li tiraren, entre moltes altres *foteses*, una cartera d'anar a escola els atlots petits, y se 'n torná tot cremat de Mallorca, *jurant y perjurant* que no tornaría may més a *eza mardita tierra*?

—¿Y qué té que veure axò, *tròs d'animal*? Ell ja no se 'n deu recordar poch ni molt. Cada día els *espases* s'hi veuen ab aquestes *bérbes*, y a molt més encara... s'art heu dú.

—¡Ah! y més envantet—respón un altre—tres *novillades*... ab cavalls y tot. Jó, per lo que puga sê já hi ha temps que fas sa lledriòla... per quant será hora no trobarme *investit*. *El hombre pervenido no es tan safil vensido*. Ell no donen ses traquetes de balde.

—¡Tiré! que mig duret es bo d'aplegar... y an es sòl falta gent. A sa primera *corrida* encara será *sofridó*.

—En tot cas mos llevarém roba de devall es *traque*, mo 'n durém un bon paraygo; y, en trobarmos *estrèts* vengá un parey de *gracioses* y ses sanchs se refrescan... y tira per cantar. Més en riurém llavonses en haver passat... feyna de gust no cansa.

* * *

S'altre diassa de pagés si que va sê farest de vérs ca 'n *Xorriqué*, segóns me contá un qui no s'hi trobava gayre lluny dels *tóros*. Quant prou s'hagueren encalantides ses sanchs, a força de parlarne de la cosa, y tirá cadascú els seus plans, per sa temporada d'enguany, hi hagué sa mica de *meting* y mans-belletes y crits a rebentar....

—¡Viva en *Massantini*!.... ¡Vivaaaaaa!.,...

—¡Viva la empresa! ¡Vivaaaaaa!.,...

¡Fuera la reacción, el clericalismo y los jesuitas! ¡Fueraaaaaa!.,...

—¡Mueran tots els *desinimichs* de ses *corrides*! ¡Mueraaaaa!.,...

—¡Abaco tots els qui no poren consentir que la jovenèa es desvertesca! ¡Abacooooo!.,...

—¡Viva sa llibertat de ses *pressones*! ¡Vivaaa!.,...

Ab axò Mestre Felip, qui tornant de ses cases, s'era aturat a pèndre un *volado*, baix de s'emparralada de sa taverna, ahont havían armat es *fandango* un grapat de *xulos*, amb *pan y toros*,

capéll de picadó a la banda, cara térbola y esgrogahida y uys de boga estantissa, no pogué aguantá pús; y valgut dels seues cabeyes blanchs y de sa coneguda que tenia amb un parey d'aquells *caps d'alatxa*, qui temps enrera féren feyna a la seua botiga, pegant toquets a sa taula ab so seu gayatet, tengué sa mala sort de dirlos:

—¡Atlóts, atlóts! Ja vos fogirá es delit qualque día... dexau fé! Voltros mateixos vos aturareu, sense que vos hajan de dir *jou*! ¡Ell vos heu de divertí... no 'n faltaria més! Però creisme: axò de *tóros*, *toreres* y demás *ensidm* d'aquest ¡ja m'enteneu! no vos está bé, ni vos durá res de bó. Voltros voleu viure massa depressa; y vat-aquí per qué ja no hi ha pany que serv. Vos assegure que qualque día vos ne recordareu de lo que dich... deixau fer! Ja me tornareu sa repòsta!

Una veu aygordentosa sortida de devés es tásé va respondrê totduna:

—¡Miraulo an aquest *beato*! ¡Ves que li importa!

—¡Hala, anau an els *obreros* a pasá 'l rosari y a fê beneytures; y no vos poseu amb noltros, *mocós*! —digué un altre.

Amb axò un pinxo ja ha prés, de demunt es pedris, un mocadó gròs de daus, ahont hi duya mestre Felip patates, juevert y grélls de ses cases; y ja le hi ha escampat tot pes mig de sa rotlada. Llavonses vengué lo bó: perque pujantli sa sanch an es cap, aquell sant hòmo, s'amollá ab un raig de *poques vergonyes*, no *ningúns*, *indecents*... tornant vermey, com un pebre de cirereta. ¡Y en voleu de *fuerras* y *sempentes* a mestre Felip! qui se 'n hagué d'aná tan empagahit y rabiós.... que li haguessin pogut encendrê un misto a sa cara. Es mocadó el cullí d'entèrra axí com pogué; però ses *verdures*,.... les agafaren aquells *capverjos* y les hi tiravan per s'esquena, mentres se 'n anava tot enutjat y uys plorosos, cap a sa murada.

Arribá ab prou pena a ca-seua, aixugantse sa suó y ses llágrimes, y casi en *tirá* malaltia.... mentres aquella còlla de *belitres* quedava baix d'es parrál; moguént gran *luléya* de sa passada; traquént a ròtlo totes ses *brequetes* dels obrers catòlics; tirant pèstes y fletomies a la *ratsión* y el *clerismo*; y buydant forsa de tassonéts de quatre a la salut de mestre Felip. Y per *remato* s'empessolaren una bona greixonerada de butza en seba y patates novèlles y se clavaren una porronada de ví per barba.

Ja ben *ationats* se 'n tornaren a ciutat; quedant *cuerdos* per *després de sopar* (!!!) trobarse an es Banch de s'òli, per llegir *La Lidia* y sentir cantar *peteneres* an en *Cuanito* des *Matadero* y sa *cota* de *La Dolores* an en *Pep Guinaveta*.

¡Ben pensat! ¡Axò es gent que sab viure! ¡Sanch podrida!

EL SEN GARROVÍ.

NOTICIES HISTÓRIQUES

Día 21 de Maig, en el convent de Mercedaris de Palma, la memoria del V. P. Fr. Sebastiá Orell, natural de Porreras, relligiós de gran virtut y sébrer y un dels més entusiastes defensors del misteri de la Inmaculada Concepció de María Santíssima; per quals dots meresqué, en 1591, ser elegit Prior de dit convent, càrreg que desempeñá ab tal acert, que dins breu temps va ser nomenat Comandador de Nápols y Génova, Vicari provincial d'Italia, Sicilia y Cerdenya, Visitador de Mallorca y últimament Definidor general.

¡FORA FRARES!

(Tribuna de Cort)

—Oy! senyó Regalessi? tant de temps sense veurel....

—No hé estat bò; fá dos mesos que no sortía, y avuy dig: vaig á sèure un poch en es bancal de la Sala.

—*Bien, hombre!* Si día primé hagués sigut aquí hauría vist passá s' *infestació* dels obrers, va sê lo que no 's pensavan. Y ¡ara comensam! axò de *mentims* y *petardos* será es nostro pa de cada día, fins que no hey quedarà cap frare adins l' Espanya. ¡Llavó tendrem la verdadera llibertat amb vuit hores de jornal, y au!

—Ah lloro, papagay, xerraire! Tot axò has après d' ensá que no t' he vist?

—Jo parl derrera homos de pinyol vermey y gomité, y sols repetesch lo que fa anys pregona la *Urbión publicana*. Si senyó, s' ha vist que es convents sols serveixen per arroinà la Nació, y matá s' Industria, y xupá sa sanch des poble, aufegá sa llibertat, y....

—¡Ooou, Pèp Xerrim!... Acala ses oreyes, ten es pèus aturats y ascolta 'm á mí, just dos motets. Els convents son unes sociédats fundades per homos de pau y d' orde, amichs de la *fraternidat* (y per axò se diuen *frases*) que tenen *sa mania* de viure á lo socialista ab *igualdat* de vestir, menjar y obrar tots junts, su devora un' iglesia, dins poblat ó dins desèrt, y allá resan, ensenyan, fan llimosna y trabayan.

—¡Vaja un trabay, dir misses, predicá y confessar!

—¿Qué 't pensas que predicán amb máquina com els *fonógrafos*? Ells han d' estudiar molt y pensarhi bé abans d' enfilarsê demunt sa trona; y no amollan doys, ni contan embusterías, ni enfurisman al auditori contra el prohisme, com fan els baladers de clup y cèrts periodistes, sinó que, persuadeixen als richs que ajudin als pobres, y an aquests que se consolín ab la bona sort que los espera; y publican la Doctrina democrática de l' únich propagandista que en el mon, essent Rey y possehintho tot, s' humiliá com el més abjecte dels mortals, y morí desnú per establir vertaderament les eternes llibertats, igualdats y fraternidats universals.

—Dexi anar sermons de jesuita, y diga: també deu ser trabay passarse llargas hores dins un confessionari, xerra que xerra: ¿Quin profit ne trèu es poble d' aquesta casta de feyna?

—Jo t' ho diré, tròs de cap de mul entabanat. En es confessionari ascoltan als qui voluntariament hey van a descarregá sa consciència, implorant a Deu perdó; a prende conseys de Mestre y remeys de amich per tota casta de necessidats; a recobrar la pau de l'esperit y el consol de ses afficcions; a cumplir racionalment els savis preceptes de l' Iglesia; a....

—No m' enteng de res de tot axò. Diga quin profit en trèu es poble, des confessionaris; *al grano! al grano!* Tot lo altre son viòles y cartes que no jugan.

—¡Qué es de mala d' explicar una cosa á un com tú, clos de mollera y renegat a no volerla entendre!

—Mo expliqui y no s' enfadi, senyó Regalessi; jo voldria que me demostrás quin profit s' en trèuen des confessionaris.

—Pues, mira: els jovens en surten ben dirigits p' es camí de s' honradés y la virtut; els homos fets en trèuen coratge per navegar contra les tempestats que alsan el mon, la carn y el dimoni: les esposas en trèuen firmesa per servir el llum de sos devers, y resignació per sufrir els mals comportaments dels seus fills y marits; aquests en trèuen frenos y traves per capturar ses passions quant se desbocan; els explotadors dels jornalés y els negociants de llargues ungles, en trèuen l' obligació de restituir als defraudats, sens intervenció de missès ni d' escrivans; y els qui, com tú, son lloscos d' enteniment, y s' embabayan devant els falsos profetes, y de matèria de Relligió no 'n saben palada, y paupan a les fosques cercant la veritat, aquests, si per bona sort topan un confessionari, *en trèuen* auguent que los reblaneix es toix y llum que los encén sa fé, regenerantlos,....

—Bono! Ja veig que sí que heu es feynota, estarse a l' estaqueta, dexantse embrutar ses oreyes amb tants de pecatots. ¡Y si los ho contan tot axí com es!..... Jo no serviria per confés, porque heu faria a clechs y a bufetades. Però, girem fuya: ja que s' ha desfet des *trunfos* respecte des frares, vosté no 'm negará que n' hi ha qualcún de *cota negra* de la bona vida que sols s' umpl sa panxa, de son Mètlo a son Catetlo, que l' iglesia li cau demunt, que ni fa doctrina, ni fa escola, ni va de malalts.....

—Basta! No t' ho negaré; per desgracia de tot hi ha a la vinya de Deu. Però, tén en conte que entre els dotze Apòstols no més hi hagué un Judas... y oronella no fa estiu... Ara si tú tens eya per distingir lo bò de lo xerèch y l' aliment sá del averiat; si tú vols anar per bon camí guiat per bons sacerdots, que heu son des cent, noranta nou, y no tirarte de cap dins un avench amb sos esgarriats, arrambet an els primers y no t' empatxis dels segons. Pues, per altra part, ni a tú ni a mí mos toca fiscalisar lo seu comportament, sempre ecsegarrant sens pietat, com fan els escrittoretjos anònims, morts de fam, amb un cinisme, amb un odi desenfrehit y amb un intent endimoniat. Sabs si als falsos pregoners dels pecats d' altri, y als calumniadors del clero los fessin posar sa robeta a sa bugada, ¡que n' haurían de mester de llexiu de capitell, d' ácit fènich! ¿Quí son els lladres de ofici, els prostituhits, els xarlatans cassinés, els oficinistes vagos y tants d' altres que may han fet petjada bona, per recriminar als ministres del Senyor? Si als xarraires los fessin posar sa firma y son retrato, no se darián, demunt cèrts paperots, tantes raccions de payús podrit, baladra verde y bilis colèrica, amb que els flamants redemptors volen nodrir al poble ignorant de la nostra malanada Mallorca.

—Qué vol que li diga? Es capellans son homos com els altres, y jo he llegit coses que no los fan favor.....

—Peró no has llegit ses sentències dels tribunals que han declarat als Sacerdots y als Germans de les Escoles cristianes, innocents dels *delictes* que los imputaren els seus mortals inimichs. Els diaris que tú llegeis, dins quals redaccions Volterianes s' hi respira odi al Catolicisme, sols s' empatxan d' escampar calumnies, però guarda que rectificuin ses embusterías, com es ara l' injusticia comesa amb un sacerdot francés acusat d' *homicidi*, y ara s' ha sabut que se dexá guillotiná per no descubrí el secret de la verdadera criminal que s' havia confessada amb ell.

—¡Es grós!

—Acusá, ecsagerá, calumniá, axò es la *missió civilisadora* de la premsa ultra-lliberal, y amb tan noble procediment instigan y a-cabussan els llicenciats de presidi y els qui merexen estarhi, contra els haciendats pacífichs que donan pa a guanyar, contra els industrials laboriosos que salvan els deutes de la Nació, y contra les institucions monàstiques que son la bescara del llibertinatje y de la corrupció.

—Senyó Regalessi, vosté s' hi ha encés; y no hey ha tant per tant.... Jo, a mí no 'm fa rés que haji frares. Y bén vist, la llibertat creg que no donava dret per apedregá als Agustins; y si jo hey hagués tengut un fiy meu estudiant, y arriban a tocarli un pel, no hauría triat si eran *narquistas* o *marmassóns*, o llamps forcats, jo pare, m'emboton amb qualsevol y me fas trons de la *fiesta del trabaco* y en sos qui l' armaren y amb sos qui no tengueren brahons per ferla desarmá. ¡Ja ho hauríam vist!

—Adiós, Pèp Xerrim.

—N' hem de parlá més d' aquests assumtos, senyó Regalessi, demá l' esper aquí per continuá la *secció*.

El Taquígrafo,
GIL.

(Seguirá).

RONDALLA (*)

EL MESTRE DE LOS MESTRES

—Atlotets, ¿voleu que vos conti una rondaya?

—Si, si, padrinet, però ha de ser polida ¿eh?

—Idò m' heu de promete fer bonda mentres passem el rosari; tu Tonfet, que par que tengas argent-viu dins es cervell, no has de fer miular es moix pessigantli sa coua... valga que te mes *conexement* que tú, que si no anirías assenyalat d' ell tota sa vida. ¡Qui ha vist may, borino, més que borino, distreure y fer riure els altres mentres resan! ¿no saps qu' axò es fer ofici de dimoni?... Y tu, Françina, no has de començar a becar a sa segona deçena ¡com si el rosari fos un dormi-sò per entrarte tot-duna sa badayera y adormirte més fort qu' un sauló!

—Padrinet, no vos inquieteu; no hi tornarem pus.—

—¿Malavetjareu fer bonda? ¿m' ho prometeu de bon de veres?

—Si fá, vos ne donam paraula; avuy mateix veureu s' esmena.—

Idò axò era y no era... un ferrer de llogaret qui pretenia de cames primes ferm; estava tan pagat de si matex que creya de bona fe qu' es sol no n' escaufava un altre de més destre qu' ell y que de més manyosos y que tenguessen més dits per ferrar una bístia no 'n feyan ni 'n venian, sinó a *C'an Baró y ja havian llevada sa botiga*.

Volentne fer un platet a tot-hom de sa seua destreça, feu posar par-demunt es portal de sa ferreria un lletrero, ab lletres de més d' un forch pintades d' aumángara, que deya: *Mestre de los mestres*.

El Bon Jesús, qui a les hores anava encare per el mon, volgué ferlo entrar en civera o en cordella, com solen dir els andritxols, y prenint sa forma d' un fadrí de ferrer, va a demanarli feyna.

Encare s' escobletjavan per cloure sa lloga, quant duen una bístia jova a ferrar,

—Férrala tu, idò, si 't dones ab cor, y mos treurem es gat d' es sach, y sabrem de quants de punts te calçes—li diu *el mestre de los mestres*.

Encare no ho havia acabat de dir, quant s' aprenent pren es cabás de ses eynes, treu es llembroix, cerca sa junta de sa pota y ¡zas! la hi taya en redó.

Quant el mestre 's tem de la feta se posa fet un nero; creu qu' es llembroix li ha escapat y ha esgarrada per a sempre aquella bístia y... torna de mil colors.... a ses seues galtes hi ha guesen pogut encendre un lluet y ¡en voleu de crits y rebumbori!

—Mestre, callau per amor de Deu; tot se compondrá ab una bon' aygo; no 's desgracia, ho he fet per més comodo... a postes y ab dret seny.

Y mentres es mestre cuydava fer es tró, s' en du sa pota a n' es caragol, l' estreny ben fort, ab unes estanayes li arrabasse es claus, li dona foch y, llembroxada ve y llembroxada va, ab un santiamén te la pota ferrada de bell-nou. Torna a sa bístia, y si aviat la hi havia tayaada mes aviat la tengué confegida.... tan ben confegida que per més que la mirassen de prim conta, no afinaven cap costura.

Aquell mestre romangué sensa polsos... no se 'n poria avenir de la feta y se fregava els uys per veure si dormia o somiava de despert. S' ergull li puja a n' es cap, talment com si fos una copa de vi ranci, y 's diu a sí mateix: ¿Vol dir qu' aquest qui no 's més qu' aprenent es capás de fer axò y no ho he d' esser jo qui som el *mestre de los mestres*? Ja hi anam errats de contes! d' hont veniu que tant suau? A mi ningú me muya es nas de saliva; com estám aquí! ¿qui ha vist may semblant desenfreiment... un manyella de mala mort voler sebre més qu' *el mestre de los mestres*?

Pren es llembroix y taya en redó un altre pota de sa bístia, la posa a n' es caragol, la ferra... però quant es a n' el confegirla, axò ja son figures d' altre sostre; venga assatjarla d' un vent, venga assatjarla d' un altre, però la pota no 's confegia... y encara estaria provant si s' aprenent no ho hagués pres per son conta y l' hagués confegida, com ho havia fet abans.

Però ab tot y ab axò encare no 'l pogué aparear de que ell era el *mestre de los mestres*. ¡Axò ray que no l' haja poguda confegir! deya més inflat qu' un endiot quant s' estufa.... un día a l' any s' olla 's crema y tot bon cavaller cau del cavall.

A les hores passá per devant la ferreria un jay qui ja no havia de fer els noranta, descontant y tot els de sa faya; rossegava es peus, es cap li tremolava just una fuya de poll, sa barra se tocava ab sa punta des nas y ab uyeres y tot no destriava un bou de dues passes enfora.

—Jermanet, li diu aquell aprenent, ¿voleu que vos fassa tornar jove?—

—No desitx altra cosa—respón tot-duna aquell vey. De bon grat donaria tot quant tench y viuria de captiri lo que 'm resta, sols per llevarme de demunt sa somada dels derrers cinquanta anys que m' engruna y 'm fa anar a la biorxa.

Y dit y fet, aquell aprenent el posa dins sa fornal y, quant el té ben flametjant, el posa demunt s' encruya y *pim, pam; pim pam*, ab so mall

(*) La 'm va contar en Toni Canyelles (a) *Pagés de C'as Correu*.

li dona una bona calda y el dextra nou de trinqués: ses rues li fugen, cobra sa vista, li surten ses dents y els cabeys, s' adressa més qu' un fus... y queda un jove plantós, talment com se trobava a la flor de sa vida.

—Vol dir tu, qui no ests més qu' un manyá, has de ser capás a n' axò, diu el mestre mirant la feta com un astorat, y no ho seré jo qui som el *mestre de los mestres*? Ja hi anam errats ja mi ningú 'n dona pols! Alienat per s' orgull y s' enveja pren son pare, qui ja cremava d' es vert de sa candela de sa vida, el posa dins sa fornal... y quant s' en tem no troba més que cendres.

Aquí el *mestre de los mestres* se veu perdut del tot, ja no sab de quin mon es y li apar sentir el trapitx de ses *patrullas de capa* qu' el venen a pendre en nom de la Justicia... y fent un esclató de plors, demana socós y adjutori a l' aprenent qui, ab manco d' un tancar y obri d' uys, fa sortir d' aquelles cendres son pare des ferrer jove y plantós, com si tengués tot just tot just, una vintena d' anys.

—Però com es axò que tu, qui no ests més qu' aprenent, ests més llest y la saps més llarga que jo, qui som el *mestre de los mestres*?—

—Perque encara que sapiguen més que s' oli ranci, sempre heu de tenir per cert, que de taulades avall, ni ha que saben molt més que vos—li diu, fent la mitja, s' aprenent y descompareix com la boyra.

El mestre pren sa llissó... y els qui sabían de quin peu cosetjava no s' en porían avenir de qu' hagués emblanquinat aquell lletrero d' aumángara de par-demunt es portal que deya: *Mestre de los mestres*.

Vol dir axò, atlotets, que si en esser grans arribau a sebrer molt, no vos n' avaneu; pensau que de lo que a les hores ignoreu encara en podrian fer molts de savis. Y sobre tot no bravetjeu may en la vida, no fos cosa que qualcú més llest que voltros vos fes *llevá es lletrero*.

Y ara senyauvos y passarem el rosari ab bona devoció... lo promés sia atés.

EL SEN RAVELL.

SANTS Y FESTES

DE LA PRESENT SETMANA

- Día 27.—Dilluns.—S. Joan I papa.
 Día 28.—Dimars.—S. German bisbe.
 Día 29.—Dimecres.—S. Maximino bisbe.—*Témpora*.
 Día 30.—Dijous.—S. Fernando rey d' España.
 Día 31.—Divenres.—Ntra. Senyora del Amor Hermós.—*Témpora*.

JUNY

- Día 1.—Dissapte.—S. Pau Prev.—*Témpora*.
 Día 2.—*Diumenge* ✕ I.—La Santissima Trinidad.

EPIGRAMES

A un jove molt *calavera*,
 Per una mala amistat
 Son pare que 'l vé andeutat
 Li digué d' esta manera:
 —Si caus, no te axecarás;
 Jo t' ho dich, y tú no 'm creus;
 ¿Tú dius que fas lo que deus?
 ¡Y jó que deus lo que fás!

—¿Quin senyó serveis, Ambrós?
 Que vétx qu' estás per criat.
 —¿Qué t' importa, descarat?
 Jo sols servésch es meu cos!
 —Respón s' altre, amb molta sal:
 —¡Me sap greu avisartê;
 Emperò si va á di vê,
 Serveis un bon animal...!

SEBASTIÀ BARCELÓ.

REBUT Y AGRAHIT

Del Sr. President de les Escoles nocturnes gratuïtes de Sant Jusep, s' invitació per assistir a la funció relligiosa, y al acte de distribució de prèmis (festes que se feren ab gran concurrència y lluhiment, diumenje passat). Non darem conte per que el B. L. M. mos arribá tard.

La *Circular* ab que lo nostro Illm. Sr. Bisbe de Mallorca, dona les gracies a tots quants li daren mostres d' afecte y adhesió, amb motiu dels agravis que rebé día 14 del corrent.

Programa de l' Exposició nacional d' Avicultura y Colomofilia, que se farà dins la Llonja de Palma desde el día primer al 10 de Juny próxim. Promet ser molt concorreguda.

Programa del Concert que l' Orfeó mallorquí donará avuy, día 25, en el Teatre Principal.

Se cantarán: 3 cansons populars, 9 composicions diverses, un poema sinfonic y una *cangó galant* per les tres seccions, solo y orquesta. Entre dites pessas hi ha quatre *lletres* y dues *músiques* de autors palmessans. ¡Molt bé, Sr. Gelabert!

Juan Ticoulat DENTISTA

Calle de Colón, entrada Luz, 31.—Entresuelo

Horas de consulta de 8 á 1 y de 3 á 5

PRECIOS REDUCIDOS

GRAN ALMACEN DE PAÑERIA SASTRERIA Y NOVEDADES

de BARTOLOMÉ GUMBAU É HIJOS S. en Cta.

Jaime II números 87, 89, 91, 93 y Escursach 16 y 18—FRENTE AL BANCO DE ESPAÑA

Completos y variados surtidos en todos los artículos tanto del país como del extranjero.

Sastrería para Militares y señores Sacerdotes

Secciones especiales.—Gran colección en damascos, tapicerías, cíngulos, albas y galones.—Espléndido surtido en artículos negros de luto para Señora.

OBJECTES Y ROBES D'IGLESIA

BAZAR de D. Juan Montaner

Carrer del Sindicat, números, 2 á 10

LA INDUSTRIAL

Gran Bazar de mobiliari artístich, tapizería, cristalería, objectes decoratius, etc. etc.—Enfront del Carrer de Sant Nicolau, entre el *Pas d'en Quint* y la *Costa d'en Brossa*.

PRÈUS ECONÓMICHS**LA ROQUETA**

DE

D. PERE A. CETRE

Fábrica de tota classe de cerámiques artístiques y de retjoles vernisades y altres objectes ornamentaris y de profit per la construcció d'edificis.—Despatx, carrer de San Miquel.

GRAN TALLER DE ESCULTURA RELIGIOSA DE JOSÉ QUIXAL

56—Villarroel—56 —*—BARCELONA

Especialidad en imágenes de madera para el culto católico. En dicho acreditado taller se trabaja indistintamente el bronce, mármol, piedra y madera, construyéndose la estatuaria monumental, todo de un gusto verdaderamente artístico y en condiciones sumamente económicas.—Se remiten gratis, nota de precios, presupuestos y dibujos.

Ventas al por mayor y menor.—Solicita representantes

CASA ESPECIAL PER ESCULTURA RELIGIOSA ORNAMENTS SAGRATS

y representant de la fábrica de vidrieras de colors y gravats de

J. AMIGÓ

DE BARCELONA

Plassa d' Antoni Maura número 22

PALMA DE MALLORCA

Se construeixen imatges de sants, en fusta, de primera, segona y tercera classe; com també retaules, sagraris, altars, candalers, cirials, canelobres, sacres y tot lo relatiu á l' ornamentació escultural de les iglesies.

S' hi trobarán també, terns, casulles, capes, estoles, mandils, camis, sobrepellics, àmits, flochs de misal, bonets, galons, cínguls, confeccionat tot ab teles de la tan enomenada fábrica d'els *Fills de M. Susi* de Barcelona.

Casa Grandía Hospedaje para Rdos. Sacerdotes y demás personas católicas, desde 3 pesetas diarias en adelante.

—PUNTO EL MÁS CÉNTRICO

Baños Nuevos, 12--2.º--2.ª—BARCELONA

OBRADOR D' ARGENTERÍA

Dirigit per D. Jusep Fortesa = Rey

Mestre Orifice de la Catedral

Carrer de Colón, núm. 23—PALMA

Almacenes SAN JOSÉ

* * * * * BRONDO esquina al BORNE * * * * *

EN las secciones de **SEDERÍA, ESTAMPADOS, ALPACAS** se acaban de recibir grandes existencias de gran novedad, para verano.

SEDAS MODERNISTAS á 25'00 pesetas corte

CRESPÓN á 12'50 " " "

BATISTAS fabricación especial por la Casa á 2'00 " " "

NUEVOS MODELOS EN CONFECCIONES, Camisería, Refajos y toda clase de prendas interiores, tanto de Caballero, como para Señora.

NOTA=Venta por mediación de cupones en todos los artículos existentes en los **ALMACENES**

FÁBRICA ANTIGA DE GAS

Sa que mos dugué sa millora d' aquesta llum tan cómoda y neta.

Sa que l' any 1857 triunfá dels seus competidors á sa subasta, porque va fé una rebaixa en el preu de s' alumbrat publich, que aventatjava emb' un 23 per cent s' oferta que els altres feyan.

Y sempre ha cumplit tots els seus compromisos.

Sa que en 40 anys may meresqué de s' Ajuntament sa mes petita amonestació.

Y conta ab sos mes principals centres de consum.

Y de cada día reb mostres de simpatía des publich.

Sa que ven es gas mes barato y ofereix mes ventatjes als seus parroquians.

OFICINAS: Portella, 16.